

Већу Интердисциплинарних докторских студија
Универзитета уметности у Београду
Косанчићев венац 29
11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

Циклофонија

дигитални динамички колаж

кандидаткиње

Иве Ћирић

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду је на седници одржаној 10. септембра 2015. године донело одлуку о образовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта *Циклофонија – дигитални динамички колаж* Иве Ћирић, студенткиње докторског студијског програма Дигитална уметност Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду.

На основу увида у реализован уметнички део пројекта и поднети писани материјал, Комисија у саставу:

др уметности Милета Продановић, редовни професор Факултета ликовних уметности у Београду,

Александар Давић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду,
мр Здравко Мићановић, ванредни професор Факултета примењених уметности у Београду,

др уметности Александра Јованић, доцент Факултета ликовних уметности у Београду и

др уметности Дејан Грба, доцент Факултета ликовних уметности у Београду, ментор,

закључила је да кандидаткиња може да приступи одбрани докторског уметничког пројекта.

Биографија кандидаткиње

Ива Ћирић је рођена 1983. године у Београду. Дипломирала је 2009. године на Факултету примењених уметности у Београду, одсек Примењена графика, на предмету Анимација. Наставља школовање 2009. године на докторском студијском програму Дигитална уметност Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду. Од 2011. године ради као хонорарна сарадница на Факултету примењених уметности у Београду, на предмету Анимација.

Чланица је АСИФЕ, међународног удружења аниматора од 2005. године, УЛУПУДС-а од 2010. године и има статус самосталне уметнице.

Ради као слободна уметница од 2006. године у областима илустрације, дизајна и анимације и учествовала на више од тридесет међународних изложби илустрација. Сарађује са часописом Политикин Забавник, са позориштем Пуж, са дечјим часописом Свитац (Карлсруе, Немачка). Израдила дизајн лутки за дечју ТВ серију Шумска школа (РТС 2007.). Ауторка је компјутерског фонта Бордо у латиничној и ћириличној варијанти.

Ауторка је три анимирана филма: *Кућица* (2003.), *Принцеза на зиду* (2005.) и *Споменици* (2010.) за које је освојила девет награда.

Била је чланица на фестивалу анимираног филма Балканима у Београду и селекционог жирија на Међународном фестивалу анимираног филма у Хирошими, Јапан 2012. године, селекционог жирија на фестивалу анимираног филма у Варни, Бугарска и жирија дечјег програма на фестивалу анимираног филма Аниманима, Србија 2013. године.

Од 2004. године ради као спољна сарадница и чланица организационог тима на међународном фестивалу анимираног филма Балканима. Године 2013. постаје

асистенткиња уметничког директора, а од 2015. године је уметничка директорка фестивала Балканима.

Детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат *Циклофонија* – дигитални динамички колаж представља наставак кандидаткињиних истраживања покрета у филму и ликовне форме настале интерференцијом различитих покретних секвенци.

Практични део пројекта

Практични део пројекта обухвата десет озвучених видео колажа – композитних портрета, сачињених од филмских сегмената који приказују женске портрете у покрету. Спајање сегмената је изведено комбинацијом видео композитирања и монтаже. Сви сегменти су преузети из класичних филмских остварења, а композитни портрети се циклично понављају у трајању од десет секунди. Овако формирана инсталација је предвиђена за галеријско приказивање у виду линеарне поставке екрана са озвучењем.

Као популарна ликовна техника, али и идејни и композициони принцип у другим уметностима, колаж се успешно прилагођава захтевима процедуралног мишљења и стваралачкој методологији у дигиталном контексту. Крајем двадесетог и почетком двадесет првог века, у колаж преузима покрет из филмског језика, видеа, анимације и дигиталне визуелизације.

Пројекат *Циклофонија* испитује могућности за стварање сложених односа покретне и статичне слике у колажу коришћењем стандардних дигиталних средстава и релативно једноставних поступака. Покрет и слика су повезани синхронизованом серијом исечака из класичних филмских остварења.

Колажним уклапањем и компоновањем покретних елемената истражују се услови за постизање динамичке ликовне равнотеже и нових синергијских наратива и значења. У таквом формално-процедуралном контексту, женски портрет је постављен као ликовна и тематска основа.

Композитни портрет у *Циклофонији* је инспирисан идејом истраживања изражајних могућности класичног портрета. Препознатљиво је кубистичко истовремено представљање мотива са различитих страна при чему у овом

пројекту снимљено кретање заиста омогућава посматрање модела из више ракурса. Сваки од композитних портрета је састављен од три односно четири сегмента-лица. Фацијални елементи у сегментима припадају различитим глумицама (и филмовима) и посматрач их тако види, али композитни портрет доживљава као целину, интуитивно уклапајући лица и допуњујући несавршене спојеве, слично као што при читању не перципира појединачна слова, већ сагледава речи и делове реченице. Промене израза колажираних женских лица се надовезују у покрету и стварају сложену мимику коју је немогуће постићи континуираним снимком. Спајањем емоција као што су збуњеност и љутња, страх и туга, које у стварном животу не могу бити тако брзо повезане нити исказане, настале су слојевите комбинације личности. Контура композитне слике је једноставно геометризована знаковна форма чије супротно оријентисане профилне линије подржавају идеју почетка и краја композитног покрета, циклуса или радње.

За разлику од снимљеног архивског материјала, у којем је покрет изворно забележен, колажирањем покрета преузетог из филмских сегмената у *Циклофонији* је постигнут нови ефекат. Филмски сегменти су усклађени тако да преузети покрет остаје доминантан без модификације брзине или нарушавања континуитета унутар сваког сегмента. Покрет у сваком композитном портрету траје пет секунди у једном смеру, колико и враћање на почетну позицију. Као најприхватљивији покрет лица, приликом којег се откривају елементи за повезивање са наредним сегментима, изабран је окрет лево-десно. На прелазима између сегмената се преклапају очи чија је улога да усмере пажњу са првог на последњи положај главе. При том се водило рачуна о динамици (ритму), о путањи погледа глумица и о начину трептања тако да укупан покрет лица буде континуиран.

Континуирано понављање структурно повезује колажиране филмске сегменте у смисаону целину. У поновљеним окретима главе нема неочекиваних промена чиме се посматрач ослобађа потребе за очекивањем наставка радње и усредсређује се на сагледавање ликовне конструкције, на проналажење значења у микро-наративима сваког филмског сегмента и у комплетном композитном портрету.

Звук у *Циклофонији* је изведен разрадом цикличних окрета на задату тему кроз динамику покрета и мимику женских портрета. Он обавља две супротне функције, са идејом да произведе амбивалентна осећања посматрача. У односу на поједине колажне сегменте делује интегришуће као и покрет, пратећи замишљену тачку погледа на окрете лица. У посматрању свих видео композита као делова изложбене целине звук има дезинтегришућу улогу јер различите звучне подлоге (жамор, шапат, музички мотиви различитих жанрова и амбијентални шумови) истичу различитост композитних портрета.

Писани део пројекта

Писани део пројекта је састављен од три целине: *Приказ пројекта*, *Колаж у историји уметности* и *Поетика Циклофоније*.

Приказ пројекта садржи поглавља о концепцији, методологији и технологији израде. Анализира се процес настанка пројекта од идеје, преко стваралачког поступка, избора мотива и материјала, до реализације. Детаљно се приказују и пореде различити начини примене софтвера, а остварени резултати се дискутују у техничком и поетичком контексту.

Колаж у историји уметности приказује колаж као ликовну технику двадесетог и двадесет првог века кроз формирање ликовних праваца, од кубизма, дадаизма, надреализма до дигиталне уметности. Приказана је и употреба колажа у играном и анимираном филму.

Поетика Циклофоније разматра поетичке аспекте пројекта: мотивацију и ставове уметнице према узорима из историје и теорије уметности који одређују сврху, аналитички и синтетички приступ и циљеве истраживања. Састављена је од шест међусобно повезаних поглавља: оквир и композиција, портрет, покрет, циклус, филм и звук. Свако поглавље садржи више сегмената који рефлектују ставове кандидаткиње према уметничким узорима и теоријским референцама. Завршни сегменти сваког поглавља су усмерени на поетичко разматрање пројекта, индивидуално размишљање и анализу мотивације.

Кроз достигнућа стваралаца у области традиционалних ликовних уметности и дигиталне уметности (Сајријак, Брамбиља и други), као и аутора у области теорије ликовних уметности (Арнхајм, Флусер и други), анимације (Мунитић, Довниковић и други) и филма (Балаш, Јовичић и други), кандидаткиња у овој

целини разматра неколико релевантних тема пројекта: истраживање покрета као ликовног чиниоца статичне слике; динамичка слика као форме виртуелне прошлости, садашњости и будућности; потреба да се статична слика замени покретном; природа колажа као ликовне технике и могућности стварања самосталне ликовно-наративне целине од различитих елемената и материјала.

Оцена остварених резултата

Полазиште и сврха овог уметничког пројекта је проналажење решења за стварање нове врсте покрета и динамичке слике стварности спајањем видео сегментима које посматрач може да сагледа у континуитету.

Мотивисан потребом за развојем колажа као традиционалне ликовне технике, пројекат преузима постојеће филмске предлошке и иновативно користи постојеће дигиталне технике да би формирао сложене хармонизоване колажне композиције. Хибрид ликовних уметности, филма, видеа, анимације и дигиталне визуелизације комуницира са посматрачем интегрисањем различитих женских лица, покрета и звука у синергијски композитни портрет. Синтеза слике, покрета и звука даје финалним видео композитима нова значења у односу на она из изворних материјала. Колажна слика престаје да буде 'пасивна' представа и почиње активније да ангажује пажњу посматрача.

Уз разраду новог концепцијског аспекта колажа, пројекат дефинише нов термин *дигитални динамички колаж* који означава специфичности покретног дигиталног колажа и представља корелат за све покретне манифестације синтетизоване слике.

Критички осврт референта

Пројекат је успешан и убедљив првенствено на уметничком плану, као резултат синтетичког креативног мишљења захваљујући којем је створена полазна идеја и принцип рада. Пројекат убедљиво демонстрира методологију која комбинује пажљив избор полазног материјала са вештим коришћењем релативно једноставних и распрострањених дигиталних техника за рад са једноставним ликовним елементима ради стварања формално економичних, али сложених амбијенталних целина.

Тиме се приступ кандидаткиње разликује од приступа већине дигиталних уметника који изводе колажне пројекте интензивно експериментишући и примењујући мноштво техника, уређаја и софтверских окружења за стварање статичне и покретне слике, њене обраде, примене ефеката, трансформација, услојавања, компоновања и комбиновања са другим дигитализованим садржајима.

Премијерно приказивање уметничког дела пројекта 8. септембра 2015. године у галерији Нови простор београдског Студентског културног центра је реализовано у виду прототипске инсталације на мониторима постављеним на столове уместо на зид, без звука и са неуједначеном брзином репродукције дигиталног видеа. Скромни услови излагања су онемогућили део садржаја, формална свођења и прочишћавања поставке које пројекат захтева. И у тако ограниченим условима, међутим, пројекат је показао амбијенталну убедљивост и ангажовао је посетиоце у слојевитој интерпретацији понуђених садржаја. Премијерна презентација је такође указала на могућности и потребе развоја пројекта увођењем нових пројекционих техника као што је холограмска пројекција, као и постизањем вишег нивоа интерактивности (на пример промене видљивости, динамике покрета и звука у колажним сегментима на основу различитих параметара детектованог покрета посматрача) који се може постићи релативно економично и прецизно контролисати.

Писани део смешта уметнички део пројекта у уметнички и теоријски контекст са акцентом на историјске, формалне, техничке и процедуралне одреднице пре него на идејно-концепцијске, тематске, значењске и когнитивне аспекте као што су принцип иновативне комбинаторике на којем се заснива колажирање и креативност уопште, имплементације и импликације женског портрета у филму и у популарној култури, естетички и етички аспекти ликовног представљања жене, и сазнајни потенцијали синергијски колажираних структура, који заслужују детаљну студију.

Закључак Комисије

Кандидаткиња је јасно дефинисала концепцијске и методолошке поставке оригиналног уметничког пројекта, успешно их реализовала и коректно документовала у писаном делу пројекта. Тиме је потврдила своје стваралачке

могућности, квалитете и склоност ка експерименту у синтези различитих ликовних уметности, пажљивог промишљања дигиталне феноменологије, познавања и иновативне употребе компјутерских изражајних средстава.

Амбициозно замишљен и технички ефикасно изведен, солидно документован и коректно теоријски обрађен, пројекат *Циклофонија* представља синтезу уметничких вредности и технолошких могућности, омогућава развој уметничке и наставне методологије у раду са дигиталним колажирањем покретне слике и отвара простор за наставак уметничког истраживања и теоријске разраде.

Имајући у виду све наведено, Комисија предлаже Већу Универзитета уметности да кандидаткињи Иви Ћирић одобри одбрану докторског уметничког пројекта *Циклофонија – дигитални динамички колаж*.

У Београду, 24. 09. 2015.

Комисија:

др уметности Милета Продановић, редовни професор
Факултета ликовних уметности у Београду

Александар Давић, редовни професор Академије уметности
у Новом Саду

мр Здравко Мићановић, ванредни професор Факултета
примењених уметности у Београду

др уметности Александра Јованић, доцент Факултета
ликовних уметности у Београду

др уметности Дејан Грба, доцент Факултета ликовних
уметности у Београду, ментор